

รายงาน

การพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักการและเหตุผล

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุก ระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและ การบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทาง สายกลาง (ถวัลย์ ภาสกรวิธ. ๒๕๕๐ : ๓๓) โดยเป็นแนวทางที่เน้นการเจริญเติบโตที่ค่อยๆ พัฒนาขึ้นตามศักยภาพที่ มีอยู่จริง อย่างมีเหตุมีผล เป็นขั้นเป็นตอนด้วยความมั่นคงและเตรียมพร้อมด้วยความไม่ประมาทในการรับมือกับ ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งทางบวกและทางลบ นับเป็นกระบวนการมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่าง แท้จริง มากกว่าการสร้างความสำเร็จโดยรวดเร็วแบบก้าวกระโดด ที่ลอกเลียนแบบมาจากรูปแบบการพัฒนา ของสังคมอื่นๆ โดยไม่พิจารณาให้รอบคอบ ซึ่งการมุ่งเน้นแต่ผลลัพธ์ในระยะสั้น มากกว่าความยั่งยืนของการพัฒนา เป็นการเสี่ยงต่อความไม่แน่นอนทั้งหลายที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้มาก ปัจจุบันประชาชนชาวไทยทุกระดับในทุกภาคส่วน ของสังคม ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม นักวิชาการ ประชาชนทั่วไป ได้ย้อนกลับมาให้ความสำคัญกับการพัฒนา และดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในพระราชดำริอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๕๒ : ๒)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในทุก ระดับ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง สามารถนำแนวคิดและหลักปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการบริหารจัดการการเรียน การสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การ เรียนการสอน. ๒๕๕๐ : ๑)

โรงเรียนบ้านบัวโคก (บัวโคกราษฎร์วิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต ๒ จึง ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการมาส่งเสริมให้สถานศึกษานำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาอย่างจริงจังและ ต่อเนื่องมาตั้งแต่ปลายปี พ.ศ.๒๕๕๐ ทั้งการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยบูรณาการเข้ากับการบริหาร การศึกษา การจัดประสบการณ์หรือกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และใน ปี พ.ศ.๒๕๕๒ โรงเรียนบ้านบัวโคก (บัวโคกราษฎร์วิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต ๒ ได้ผ่านเกณฑ์ประเมินของกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและ การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา จะประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืนนั้น สถานศึกษาจะต้องมีการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ทั้งใน ด้านการ บริหารจัดการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของ ทรัพยากร อื้อเพื่อพ่อแม่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม เห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ ของความเป็นไทย โรงเรียนในฐานะหน่วยงานทางการศึกษาที่ให้ความรู้อบรมสั่งสอนเยาวชน จึงมีหน้าที่ในการนำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาถ่ายทอด ปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากร อื้อเพื่อพ่อแม่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม เห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทย

โรงเรียนบ้านบัวโคกจึงได้มีแนวคิดที่จะพัฒนาสภาพแวดล้อมโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อนำผลผลิตที่ได้จากการจัดกิจกรรมตามแหล่งเรียนรู้ไปแปรรูปเพื่อจำหน่ายและขยายผลสู่ชุมชนต่อไป

๑. ประเด็นในการพัฒนา

๑. การพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๓. การนำผลผลิตที่ได้จากการจัดกิจกรรมตามแหล่งเรียนรู้ไปแปรรูปเพื่อจำหน่ายและขยายผลสู่ชุมชน

๒. เป้าหมายในการพัฒนา (เป้าหมายเชิงปริมาณ และหรือเป้าหมายเชิงคุณภาพ และระยะเวลาดำเนินการ)

เป้าหมายเชิงปริมาณ

๑. สภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสิ่งต่อไปนี้ ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ๑.๑ ปรับปรุงแปลงปลูกพืชผักสวนครัวทางมั่ง
- ๑.๒ ปรับปรุงอาคารประกอบให้เป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระศิลปะ
- ๑.๓ จัดทำแนวกันถนนหน้าอาคารบงกชรัตน์และอาคารจงกลณี
- ๑.๔ การเลี้ยงปลากระชัง
- ๑.๕ แปลงสาธิตการปลูกยางพารา
- ๑.๖ จัดทำสวนพืชสมุนไพร
- ๑.๗ จัดทำห้องจัดแสดงผลการดำเนินงานของโรงเรียน ห้องเกียรติยศ
- ๑.๘ ปรับปรุงห้องพยาบาล
- ๑.๙ ติดตั้งเครื่องปรับอากาศห้องสมุดเสียง ห้องคอมพิวเตอร์ ๒ ห้อง ห้องเกียรติยศ
- ๑.๑๐ ติดตั้งพัดลมอาคารหอประชุม
- ๑.๑๑ ปรับปรุงโรงอาหาร
- ๑.๑๒ จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์รางวัลต่างๆ ที่โรงเรียนได้รับ
- ๑.๑๓ ทาสีอาคารเรียน และรั้ว
- ๑.๑๔ ปรับปรุงป้ายโรงเรียน

๒. มีการแปรรูปผลผลิตที่ได้จากการจัดกิจกรรมตามแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ดังนี้

- ๒.๑ การแปรรูปเห็ดนางฟ้าให้เป็นน้ำพริกเห็ดนางฟ้า
- ๒.๒ การแปรรูปเห็ดนางฟ้าให้เป็นแหนมเห็ด
- ๒.๓ การแปรรูปพืชสมุนไพรเป็นน้ำดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ
- ๒.๔ การแปรรูปกบให้เป็นกบยัดไส้สมุนไพร
- ๒.๕ การแปรรูปปลาตากให้เป็นน้ำพริกปลาตากย่าง

๒.๖ การแปรรูปฟักทอง กลัวย เป็นของหวาน

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

๑. นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ระยะเวลาดำเนินการตามข้อตกลง

๑ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๖ – ๓๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๖

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการพัฒนาพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความยั่งยืน ข้าพเจ้าได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางในการดำเนินงาน โดยมีเนื้อหาสาระดังนี้

๑. ทฤษฎีการบริหารการศึกษา

๑.๑ การบริหารตามวงจรเดมมิง (Deming Cycle) PDCA

๑.๒ ทฤษฎีภาวะผู้นำ

๑.๓ ทฤษฎีแรงจูงใจ

๑.๔ ทฤษฎีสองปัจจัย

๑.๕ ทฤษฎี X-Y

๑.๖ ตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI, Key Performance Indicators)

๒. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓. แนวทางการดำเนินการพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑. ทฤษฎีการบริหารการศึกษา

๑.๑ การบริหารตามวงจรเดมมิง (Deming Cycle) Dr. William Edwards Deming เป็นนักสถิติ ชาวอเมริกัน ผู้คิดค้นสูตร การบริหารจัดการหลักการ ที่เป็นที่เลื่องลือก็คือวงจร PDCA (Plan วางแผน - Do ทำ - Check/Study ตรวจสอบผล - Act แก้ไขปรับปรุง) หรือเรียกกันว่า เดมมิงไซเคิล นั่นเอง ซึ่งสาระสำคัญของวงจรเดมมิง กล่าวถึงการดำเนินการควบคุมให้การทางานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๑.๑ Plan หมายถึง การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ ครอบคลุมถึงการกำหนดหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานอาจประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน Plan การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการและกำหนดงบประมาณที่จะใช้การเขียนแผนดังกล่าวอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของลักษณะการดำเนินงาน การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตและช่วยลดความสูญเสียต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในขั้นตอนนี้มีการดำเนินการดังนี้

๑) ตระหนักและกำหนดปัญหาที่ต้องการแก้ไข หรือปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยสมาชิกแต่ละคนร่วมมือและประสานกันอย่างใกล้ชิด ในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้น ในการดำเนินงาน เพื่อที่จะร่วมกันทำการศึกษาและวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขต่อไป

๒) เก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์และตรวจสอบการดำเนินงานหรือหาสาเหตุของปัญหา เพื่อใช้ในการปรับปรุง หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งควรจะวางแผนและดำเนินการเก็บข้อมูลให้ เป็นระบบ ระเบียบ เข้าใจง่าย และสะดวกต่อการใช้งาน เช่น ตารางตรวจสอบ แผนภูมิ แผนภาพหรือแบบสอบถาม เป็นต้น

๓) อธิบายปัญหาและกำหนดทางเลือก วิเคราะห์ปัญหา เพื่อใช้กำหนดสาเหตุของความบกพร่อง ตลอดจนแสดงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งนิยมใช้วิธีการเขียนและวิเคราะห์แผนภูมิหรือแผนภาพ เช่น แผนภูมิ ก้างปลา แผนภูมิพาเรโต และแผนภูมิการควบคุม เป็นต้น เพื่อให้สมาชิกทุกคนในทีมงานคุณภาพเกิดความเข้าใจในสาเหตุและปัญหาอย่างชัดเจน แล้วร่วมกันระดมความคิด (Brainstorm) ในการแก้ปัญหา โดยสร้างทางเลือกต่างๆ ที่เป็นไปได้ ในการตัดสินใจแก้ปัญหา เพื่อมาทำการวิเคราะห์และตัดสินใจเลือกที่เหมาะสมที่สุดมาดำเนินงาน

๔) เลือกวิธีการแก้ไขปัญหา หรือปรับปรุงการดำเนินงาน โดยร่วมกันวิเคราะห์ และวิจารณ์ทางเลือกต่างๆ ผ่านการระดมความคิด และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิก เพื่อตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไข ปัญหาที่เหมาะสมที่สุดในการดำเนินงาน ให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งอาจจะต้องทำวิจัย และหาข้อมูลเพิ่มเติม หรือกำหนดทางเลือกใหม่ที่มี ความน่าจะเป็นในการแก้ปัญหาได้มากกว่าเดิม

๑.๑.๒ Do หมายถึง การดำเนินการตามแผนอาจประกอบด้วย การมีโครงสร้างรองรับการดำเนินการ (เช่น คณะกรรมการหรือหน่วยงานของคณะ) มีวิธีการ ดำเนินการ (เช่น มีการประชุม ของคณะกรรมการ มีการจัดการเรียนการสอน มีการแสดงความจำนงขอรับนักศึกษาไปยังทบวงมหาวิทยาลัย) และมีผลของการดำเนินการ (เช่นรายชื่อนักศึกษาที่รับในแต่ละปี)

๑.๑.๓ Check หมายถึง การประเมินแผน อาจประกอบด้วย การประเมินโครงสร้างที่รองรับ การดำเนินการ การประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน และการประเมินผลของ การดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้ โดยในการประเมินดังกล่าวสามารถทำได้เอง โดยคณะกรรมการที่รับผิดชอบแผนการดำเนินงานนั้น ๆ ซึ่งเป็นลักษณะของการประเมินตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการอีกชุดมาประเมินแผนหรือไม่จำเป็นต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมินที่ยุ่งยากซับซ้อน

๑.๑.๔ Act หมายถึง การนำผลการประเมินมาพัฒนาแผน อาจประกอบด้วย การนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ว่ามีโครงสร้าง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่ดียอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก และสังเคราะห์รูปแบบ การดำเนินการใหม่ที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินการในปีต่อไป ดังนั้นวงจรเดมมิง (PDCA) ก็คือวิธีการที่เป็นขั้นตอนในการที่ทำงานเสร็จอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และเชื่อถือวางใจได้ โดยการใช้วงจร PDCA เป็นเครื่องมือการบริหารงานอย่างต่อเนื่องในการติดตาม ปรับปรุงพัฒนาให้บรรลุตามเป้าหมาย

๑.๒ ทฤษฎีภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถด้านอิทธิพลต่อบุคคลในกลุ่มเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ใช้กระบวนการสั่งการ การมีอิทธิพลต่อผู้อื่น การมีปฏิสัมพันธ์ โดยถ่ายทอดแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ภาวะผู้นำเป็นการมีปฏิสัมพันธ์ที่ไม่หยุดนิ่งของกระบวนการ ๓ อย่าง ที่มีความเกี่ยวเนื่องและมีอิทธิพลต่อกัน ได้แก่ ผู้นำ (Leaders) ผู้ตาม (Follows) และสถานการณ์ (Situation) อันนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อการปรับกระบวนการทำงาน เพื่อให้บรรลุประสิทธิผล ขององค์กรแล้ว ผู้บริหารยัง ต้องให้ความสนใจต่อบุคลากรในองค์กรด้วย ภาวะผู้นำนั้นถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารในการที่จะนำพา องค์กรให้ประสบความสำเร็จได้ ผู้บริหารต้องเป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่ จะต้องให้ความมั่นใจ เพื่อการยอมรับ ของคนในองค์กร อันจะนำไปสู่ความไม่ไว้วางใจระหว่างกัน ผู้นำจะต้องมุ่งมั่น เรื่องของการสื่อสาร ให้ความชัดเจน และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การสื่อสารที่ดีนั้นถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญ ยิ่งในการสร้างพันธะสัญญา (commitment) และทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน (cooperation) ในที่สุด (ประพนธ์ ฝาสุขยิต ๒๕๔๑ : ๙๑)

ในการบริหารองค์กรของผู้บริหาร ย่อมต้องเผชิญความรุนแรง และความรวดเร็วทั้งกระแสของการแข่งขัน และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดังนั้น จึงต้องอาศัยศักยภาพของตนเอง และของทีมงานร่วมกัน รวมถึงความมีระบบที่ ต้องดำเนินไป ให้เกิดสิ่งที่ถูกต้องตลอดเวลา ความสำเร็จจึงจะเกิดขึ้นได้ โดยระบบที่ถูกต้องของแต่ละองค์กรนั้น ก็ จะอยู่บนพื้นฐานของวิสัยทัศน์ (vision) คือ ต้องการจะเป็นอะไร และตั้งอยู่บนพื้นฐานของค่านิยม (value) คือ จะไปให้ ถึงจุดนั้นโดยยึดอะไรเป็นหลัก ซึ่งถือว่าองค์ประกอบทั้ง ๓ นี้เป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายของ องค์กร การมีเป้าหมายขององค์กรที่ชัดเจนตั้งแต่แรก จะสามารถประเมินผลได้ว่าผลในการดำเนินงานนั้นบรรลุ ประสิทธิภาพ (effectiveness) หรือไม่ ซึ่งเป็นกรอบความคิดใหม่ในการประเมินผลที่ผู้บริหารต้องคำนึงถึงมากกว่าที่ จะมุ่งแต่ประสิทธิภาพ (efficiency) เป็นหลักอย่างเดียว ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการสร้างผลผลิตโดยใช้ ทรัพยากรน้อยที่สุด ใช้เวลาน้อยที่สุด ซึ่งจะเป็นการเปรียบเทียบสิ่งที่ได้ (output) กับปัจจัยนำเข้า (input) เป็นหลัก แต่ส่วนคำว่าประสิทธิภาพนั้นจะมองเน้นไปที่ว่าสิ่งที่ทำนั้นเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ (ประพนธ์ ฝาสุขยิต ๒๕๔๑: ๒๔-๒๕)

ผู้บริหารนอกจากจะต้องตระหนักถึงเป้าหมายขององค์กรแล้ว ยังต้องให้ความสำคัญต่อการปรับกระบวนการ ทำงาน และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กรด้วย ภาวะผู้นำนั้นถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้บริหารใน การที่จะนำองค์กรให้ประสบความสำเร็จได้ ผู้นำจึงต้องมุ่งมั่นเรื่องของการสื่อสารให้ชัดเจน และต้องอาศัยศักยภาพของ ตนเอง และของทีมงานร่วมกัน โดยคำนึงการจัดระบบโครงสร้างในองค์กร ที่สำคัญ คือ การมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารใน การกำหนดทิศทาง และเป้าหมายขององค์กร การมีเป้าหมายที่ชัดเจนขององค์กรตั้งแต่แรกก็สามารถประเมิน ผลสำเร็จขององค์กรได้ นั่นหมายถึง การมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ในเรื่องของการบริการ และคุณภาพอย่างไร ก็ตาม การศึกษาเรื่องของภาวะผู้นำ ได้มีนักคิดนักทฤษฎีได้ศึกษาค้นคว้าทั้งในอดีตที่เริ่มตั้งแต่ช่วงกลางทศวรรษ ๑๙๘๐ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน เป็นการค้นหาค้นคว้าประกอบหรือปัจจัยที่ทำให้ผู้นำมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลใน การปฏิบัติงาน จากการศึกษาค้นคว้าสามารถระบุคุณลักษณะพฤติกรรม หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้แบบของ ความเป็นผู้นำแบบหนึ่ง มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงกว่าภาวะผู้นำอีกแบบหนึ่ง (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ ๒๕๔๘: ๓)

๑.๓ ทฤษฎีแรงจูงใจ แรงจูงใจมี ๒ ลักษณะดังนี้

๑.๓.๑ แรงจูงใจภายใน (Intrinsic motives) แรงจูงใจภายในเป็นสิ่งผลักดันจากภายใน

ตัวบุคคลซึ่งอาจจะเป็นเจตคติ ความคิด ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่า ความพอใจ ความต้องการ ฯลฯ สิ่งต่างๆ ดังกล่าวนี้อาจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมค่อนข้างถาวร

๑.๓.๒ แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic motives) แรงจูงใจภายนอกเป็นสิ่งผลักดัน

ภายนอกตัวบุคคลที่มากกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมอาจจะเป็นการได้รับรางวัล เกียรติยศชื่อเสียง คำชม หรือยกย่อง แรงจูงใจนี้ไม่คงทนถาวร บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองสิ่งจูงใจดังกล่าวเฉพาะกรณีที่ต้องการสิ่งตอบแทน เท่านั้น ที่สำคัญมี ๑๑ ทฤษฎี

๑) ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการแรงขับและเครื่องล่อ (The Need

Drive Incentive Theory) มีหลักการว่า ความต้องการของบุคคลจะเป็นแรงขับให้บุคคล แสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในเครื่องล่อที่มีอยู่ เช่น เมื่อบุคคลต้องการอาหารจะเกิดความหิว ก็จะดิ้นรนให้ได้อาหารมาบำบัดความต้องการของบุคคล เมื่อบุคคลอิ่มแล้วความต้องการก็หมดไป เพราะร่างกายกลับคืนสู่สภาวะสมดุลแล้ว

๒) ทฤษฎีสัญเร้า (Cue Stimulus Theory) สิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม เช่น ปริญาเป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนที่สำเร็จมัธยมปลายดิ้นรนให้ได้ปริญา เป็นต้น

๓) ทฤษฎีการเร้าอารมณ์ (Affective Arousal Theory) บุคคลจะแสดงพฤติกรรมความต้องการได้ถ้ามีการเร้าอารมณ์เกิดขึ้น เช่น ชายหนุ่มอยากเห็นรอยยิ้มของหญิงสาว จะเร้าอารมณ์ด้วยการชมว่า "วันนี้แต่งตัวเก๋ดี" หรือ "ชุดนี้สวยเป็นพิเศษ"

๔) ทฤษฎีแห่งการเรียนรู้ (Cognitive Theory) บุคคลจะแสดงพฤติกรรมได้ถ้าประสงค์จะรู้หรืออยากจะทำอะไร โดยการคาดคะเนเหตุการณ์ไว้ล่วงหน้า เช่น นักเรียนมีปัญหา อยากรู้บางเรื่องก็ถามครู โดยคาดหวังว่าจะเรียนรู้ด้วย

๕) ทฤษฎีการยกสาเหตุ (Attribution Theory) พฤติกรรมของบุคคลมาจากสาเหตุหนึ่ง จากสาเหตุพื้นฐาน ๒ ชนิดคือ **สาเหตุภายใน** เช่น บุคลิกภาพ หรือ ความพยายามของเขา **สาเหตุภายนอก** เช่น สถานการณ์ทางสังคม การกระทำของคนอื่นหรือโชค เช่น เพื่อนสอบวิชาจิตวิทยาได้ A อาจเป็นเพราะความสามารถของเพื่อน(สาเหตุภายใน) กรอกคะแนนผิด(สาเหตุภายนอก)

๖) ทฤษฎีความสอดคล้องทางการรู้การเข้าใจ (Cognitive-consistency Theory) เมื่อบุคคลเกิดความเข้าใจที่ขัดแย้งกันเขาจะเกิดความไม่สบายใจ และเมื่อเกิดความขัดแย้งทางการรู้การเข้าใจบุคคลจะต้องเปลี่ยนความคิดของเขาหรือการกระทำของเขาเพื่อพยายามทำให้เกิดความสอดคล้องขึ้น

๗) ทฤษฎีการคาดหวัง (Expectancy Theory) บุคคลมีความคิดเกี่ยวกับผลที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำของเขาและเขาจะเลือกที่จะกระทำตามคุณค่าของผลที่เกิดขึ้นและความน่าจะเป็นไปได้ที่จะทำได้สำเร็จ **การจูงใจ=ค่า(valance) x การคาดหวัง(expectancy)** เช่น ถ้านิสิตผู้หนึ่งมีความรู้สึกว่าเกรดวิชาจิตวิทยามีคุณค่าสูงสำหรับเขาและเขามีความรู้สึกว่าเป็นไปได้สูงมาก สำหรับวิชานี้ที่เขาจะทำได้ระดับเกรด A

๘) ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) มีหลักการว่าแสดงพฤติกรรมของบุคคลเป็นการสนองพฤติกรรมของบุคคล เป็นการสนองความต้องการที่เก็บกดไว้ในจิตสำนึก เช่น พี่แก่งน่องเนื่องมาจากความโกรธที่เคยมีต่อคุณแม่ในครั้งก่อนๆ

๙) ทฤษฎีสัญชาตญาณมีความเชื่อว่าสัญชาตญาณเป็นแรงจูงใจผลักดันให้มนุษย์ทำพฤติกรรม สัญชาตญาณคือแบบอย่างของพฤติกรรมที่ไม่ได้เกิดจากการเรียนรู้

๑๐) ทฤษฎีแรงขับทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับแรงขับทางชีวะ(biological drives) เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ ทำให้เกิดความเครียด ความเครียดที่เกิดขึ้นภายในเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลกระทำพฤติกรรมต่างๆ การทำให้ความเครียดลดลงนี้เรียกว่าการเสริมแรง (reinforcement)

๑๑) ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow 's Hierachy of Need) อับราแฮม มาสโลว์ (Abraham Maslow) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ตามลำดับขั้น ออกเป็น ๕ ชั้น คือ

(๑) ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Need) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์(Survival Need) ได้แก่ ความต้องการในเรื่องของอากาศ ความต้องการอาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ เป็นต้น

(๒) ความต้องการความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิต (Safety and Security Need) ได้แก่ ความต้องการอยู่อย่างมั่นคง และความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

(๓) ความต้องการด้านสังคม (Social Needs)ได้แก่ ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

(๔) ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Need) ความต้องการดีเด่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องของความรู้ ความสามารถ และความสำเร็จของบุคคล

(๕) ความต้องการ การประสบความสำเร็จในชีวิต (Self Actualization Need)

๑.๔ ทฤษฎีสองปัจจัย (Dual-Factor Theory) ของ Frederick Herzberg ทฤษฎีดังกล่าว

นี้ นักวิชาการไทยหลายท่านเรียกว่า ทฤษฎีสองปัจจัย หรือ ปัจจัยอนามัยในการจูงใจ (Herzberg's Two - Factor Theory) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า เป็นทฤษฎีที่เสนอแนะว่าความพึงพอใจในการทำงานประกอบด้วยสองแนวคิด คือ (อ้างอิงในศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ ๒๕๔๕: ๓๑๓ - ๓๑๕) คือแนวคิดที่มีขอบเขตจากความพึงพอใจ (Satisfaction) ไปยังความไม่พึงพอใจ (no satisfaction) และได้รับอิทธิพลจากปัจจัยจูงใจ (motivation factor) และ แนวคิดที่มีขอบเขตจากความไม่พึงพอใจ (Dissatisfaction) ไปยังความไม่มีความไม่พึงพอใจ (no dissatisfaction) และได้รับอิทธิพลจากปัจจัยอนามัย (Hygiene Factor) ทฤษฎีนี้ได้มีการพัฒนาโดย เฮอริชเบิร์ก ในปี ค.ศ. ๑๙๕๐ - ๑๙๕๙ และในช่วงแรกของปี ค.ศ. ๑๙๖๐ - ๑๙๖๙ โดยได้ทำการวิจัยด้วยการสัมภาษณ์นักบัญชีและวิศวกร ทำให้พบว่าปัจจัยหลายประการที่เกี่ยวข้องกับความพอใจ และไม่พอใจในการทำงาน ประกอบด้วย ปัจจัยจูงใจ(motivation factors) ได้แก่ ลักษณะของงาน ความสำเร็จของงาน ความก้าวหน้าในหน้าที่ ความรับผิดชอบ และงานที่ท้าทายกับปัจจัยอนามัย (hygiene factors) เกี่ยวกับเงินเดือน สภาพความมั่นคง สัมพันธภาพระหว่างบุคคล นโยบายและการบังคับบัญชา โดยมีความเชื่อว่าปัจจัยจูงใจ มีส่วนต่อการเพิ่มผลผลิต แต่ปัจจัยอนามัย (Hygiene Factors) ไม่ใช่สิ่งจูงใจที่ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น หากแต่ทั้งสองปัจจัย ถือเป็นข้อกำหนดเบื้องต้นที่จะป้องกันไม่ให้คนไม่พอใจในงานที่ทำ

ทฤษฎี ๒ ปัจจัยประกอบด้วย

๑.๔.๑ ปัจจัยการจูงใจหรือตัวจูงใจ (Motivation Factors หรือ Motivators) เป็นปัจจัยภายนอก (ความต้องการภายใน) ของบุคคลที่มีอิทธิพลในการสร้างความพึงพอใจในการทำงาน (job satisfiers) เช่น ความก้าวหน้า ความสำเร็จ การยกย่อง เป็นต้น

๑.๔.๒ ปัจจัยการธำรงรักษาหรือปัจจัยอนามัย (maintenance factor or hygiene factor) เป็นปัจจัยภายนอกที่ป้องกันไม่ให้งานเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน (job dissatisfies) การเสนอสุขอนามัย ไม่ใช่วิธีการจูงใจที่ดีที่สุดในทัศนะของ Herzberg แต่เป็นการป้องกันความไม่พอใจ ประกอบด้วยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมาทำงานหรือการขาดงานของพนักงาน เช่น นโยบายบริษัท การบังคับบัญชา ความมั่นคงในงาน ค่าตอบแทน สภาพการทำงาน เป็นต้น เป็นทฤษฎีที่เสนอแนะว่าความพึงพอใจในการทำงานประกอบด้วยสองแนวคิด (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ ๒๕๔๕ : ๓๑๓-๓๑๕) คือ

(๑) แนวคิดที่มีขอบเขตจากความพึงพอใจ (Satisfaction) ไปยังความพึงพอใจ (Satisfaction) และได้รับอิทธิพลจากปัจจัยจูงใจ (Motivation Factor)

(๒) แนวคิดที่มีขอบเขตจากความไม่พึงพอใจ (Dissatisfaction) ไปยังความไม่มีความไม่พอใจ (no dissatisfaction) และได้รับอิทธิพลจากปัจจัยอนามัย (Hygiene Factor)

๑.๕ ทฤษฎี X และทฤษฎี Y ของแมคเกรเกอร์ (McGregor, ๑๙๖๐) ได้ชี้ให้เห็นถึงแบบของการบริหาร ๒ แบบ คือ

๑.๕.๑ ผู้บริหารแบบทฤษฎี X เชื่อว่า

(๑) มนุษย์โดยทั่วไปไม่ชอบการทำงาน และพยายามหลีกเลี่ยงงานถ้าสามารถทำได้

(๒) เนื่องจากการไม่ชอบทำงานของมนุษย์ มนุษย์จึงถูกควบคุม บังคับ หรือข่มขู่ให้ทำงาน ชอบให้สั่งการและใช้วิธีการลงโทษ เพื่อให้ใช้ความพยายามได้เพียงพอ และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

(๓) มนุษย์โดยทั่วไปพอใจกับการขึ้นนั่งสั่งการหรือการถูกบังคับ ต้องการหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ มีความทะเยอทะยานน้อย และต้องการความมั่นคงมากที่สุด ผู้บริหารตามทฤษฎี X จึงต้องสร้างแรงจูงใจ

โดยการชมเชย และลงโทษ เพื่อให้ลูกน้องใช้ความพยายามให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ

๑.๕.๒ ผู้บริหารแบบทฤษฎี Y มีความเชื่อว่า

- (๑) การทำงานเป็นการตอบสนองความพอใจ
- (๒) การชมเชยด้วยวิธีการลงโทษไม่ได้เป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการจูงใจให้คนทำงาน บุคคลที่ผูกพันกับการบรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ จะมีแรงจูงใจด้วยตนเองและควบคุมตนเอง
- (๓) ความผูกพันของบุคคลที่มีต่อเป้าหมายขึ้นอยู่กับรางวัล และผลตอบแทนที่พวกเขาคาดหวังว่าจะได้รับเมื่อเป้าหมายบรรลุถึงความสำเร็จ
- (๔) ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงาน เป็นการจูงใจให้บุคคลยอมรับและแสวงหาความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

ทฤษฎี Y เน้นถึงการพัฒนาตนเองของมนุษย์ ซึ่งให้เห็นว่ามนุษย์นั้นรู้จักตัวเองได้ถูกต้อง รู้จักความสามารถของตนเอง ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจโดยการสร้างสรรค์สถานการณ์ที่จะทำให้สมาชิกมีความรู้สึกรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในการทำงาน ในการบริหารนั้น มีการนำทฤษฎีเชิงจิตวิทยามาใช้จำนวนมาก เพราะการบริหารเป็นการทำงานกับ “คน” และทฤษฎีจิตวิทยาก็พูดถึงเรื่อง “คน” การศึกษาทฤษฎีจิตวิทยาที่เกี่ยวกับการควบคุมกำกับพฤติกรรมของมนุษย์ การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน และภาวะผู้นำ จึงเป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้บริหาร Douglas McGregor ได้ค้นพบแนวคิด “พฤติกรรมองค์การ” และสรุปว่า กิจกรรมการบริหารจัดการล้วนมีสาเหตุรากฐานมาจากทฤษฎีพฤติกรรมมนุษย์ (human behaviors) ซึ่งเป็นไปตามกรอบทฤษฎี X และทฤษฎี Y คือ

(๑) ทฤษฎี X (Theory X) คือคนประเภทเกียจคร้าน ในการบริหารจึงควรใช้มาตรการบังคับ มีระเบียบ กฎเกณฑ์คอยกำกับ มีการควบคุมการทำงานอย่างใกล้ชิด และมีการลงโทษเป็นหลัก

(๒) ทฤษฎี Y (Theory Y) คือคนประเภทขยัน ควรมีการกำหนดหน้าที่การทำงานที่เหมาะสม ท้าทายความสามารถ สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเชิงบวก และควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน

สรุป Douglas McGregor เห็นว่าคนมี ๒ ประเภท และการบริหารคนทั้ง ๒ ประเภท ต้องใช้วิธีการบริหารแตกต่างกัน

๑.๖ ตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI, Key Performance Indicators) ตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI, Key Performance Indicators) เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดผลการปฏิบัติงานหรือประเมินผลการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ซึ่งสามารถแสดงผลการวัดหรือประเมินผลการวัดในรูปข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อสะท้อนประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานแต่ละระดับ ดังนี้ (สัญญา เคนาภูมิ ๒๕๕๕)

๑.๖.๑ ตัวชี้วัดระดับองค์กร (Organization indicators) หมายถึง สิ่งที่ใช้ในการวัดผลการทำงานในภาพรวมขององค์กร เป็นตัววัดหลักเพื่อตอบสนองวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์ขององค์กร

๑.๖.๒ ตัวชี้วัดระดับหน่วยงาน (Department indicators) หมายถึง สิ่งที่ใช้วัด ผลการทำงานของหน่วยงาน รวมถึงระดับฝ่ายหรือส่วนงาน จะแตกต่างกันตามลักษณะงาน ที่รับผิดชอบ

๑.๖.๓ ตัวชี้วัดระดับบุคคล (Individual indicators) หมายถึง สิ่งที่ใช้วัดผลการทำงานของบุคลากรตำแหน่งหน้าที่ บุคลากรที่มีหน้าที่งานคล้ายกับรายบุคคล ตามขอบเขตหน้าที่รับผิดชอบหรือตามตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้น ควรจะไม่แตกต่างกัน

๒. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช). (๒๕๕๐ : ๑๔๖ - ๑๔๗) ได้ให้คำจำกัดความ “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิคณะหนึ่งที่ติดตามพระราชดำริและพระราชกระแสอย่างใกล้ชิด และนำมาเรียบเรียงก่อนนำขึ้นกราบบังคมทูลเกล้าฯ ถวายขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตนำออกเผยแพร่มี

ใจความว่า ปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการบริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (๒๕๕๐ : ๘) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงว่า เป็นปรัชญาที่เป็นทั้งแนวคิด หลักการและแนวทางปฏิบัติตนของแต่ละบุคคล และองค์กร โดยคำนึงถึงความพอประมาณ กับศักยภาพของตนเองและสภาวะแวดล้อม ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง โดยใช้ความรู้อย่างถูกหลักวิชาการด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม ไม่เบียดเบียนกัน แบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมมือปรองดองกันในสังคม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสายใยเชื่อมโยงคนในภาคส่วนต่างๆ ของสังคมเข้าด้วยกัน สร้างสรรค์พลังในทางบวก นำไปสู่ความสามัคคี การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแส โลกาภิวัตน์ได้

สุเมธ ตันติเวชกุล (๒๕๔๒ : ๕๓) เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ได้สรุปความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง หรือระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ว่า หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่งๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ ได้โดยพยายามหลีกเลี่ยงที่จะต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ และเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลนั้น คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้โดยไม่เดือดร้อน กำหนดความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด

เกษม วัฒนชัย (๒๕๕๐ : ๑๘) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับทุกประเทศในโลก โดยเฉพาะการสร้างคามเข้มแข็งเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์

กรมวิชาการ (๒๕๔๒ : คำนำ) สรุปว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” และ “ทฤษฎีใหม่” ตามแนวพระราชดำริเป็นหลักการและแนวทางสำคัญในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งแนวคิดการพัฒนาเพื่อพึ่งตนเองของเกษตรกรอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยเน้นการช่วยเหลือและพัฒนาให้เกิดการพึ่งตนเอง อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า องค์พระประมุขของไทย ได้พระราชทานหลักการดำรงชีวิตของประชาชนคนไทยทุกระดับ ทุกสาขาอาชีพ ตลอดจนถึงแนวทางการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้เป็นไปในทางสายกลาง มีความพอประมาณ มีเหตุผล รู้จักพึ่งตนเอง และทรัพยากรที่เรามีอยู่ นำมาใช้ประโยชน์ด้วยความรอบรู้ รอบคอบ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้เกิดสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งหลักการนี้มีความสำคัญในการนำไปบริหารจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรในที่ดินที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างความมั่นคงด้านการดำรงชีวิตให้แก่เกษตรกรและสังคมโดยรวมของไทย

กรมส่งเสริมการเกษตร (๒๕๔๒ : ๔) ได้ขยายความเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นการดำรงชีวิตหรือวิถีชีวิตของคนไทยให้อยู่อย่างพอประมาณตน เดินทางสายกลาง มีความพอดีและพอเพียงกับตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกต่างๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ สิ่งสำคัญต้องรู้จักการพึ่งพาตนเอง โดยไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน และรู้จักการนำทรัพยากรที่เรามีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น รู้จักการนำปัจจัยพื้นฐานมาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขความสบาย และพอเพียงกับตนเอง

ปรียานุช พิบูลสรารุช (๒๕๔๙ : ๑๕) ได้สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้

๑. แนวคิดหลัก เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

๒. เป้าหมาย มุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

๓. หลักการ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว พอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

๔. เงื่อนไขพื้นฐาน (คุณธรรมกำกับความรู้)

๔.๑ จะต้องอาศัยความรู้รอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน

๔.๒ การเสริมสร้างจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ

ดังภาพที่ ๒ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

ภาพที่ ๑ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ปรียานุช พิบูลสรารุช โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, ๒๕๔๙ : ๓)

จากความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตที่ใช้คุณธรรมนำความรู้ เป็นการพัฒนาตัวเอง ครอบครัว องค์กร ชุมชน สังคม ประเทศชาติ ให้ก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุล มั่นคง เป็นหลักปฏิบัติเพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขระหว่างคนกับคนในสังคม และคนกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน

แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรียานุช พิบูลสรวุฒ. (๒๕๕๐ : ๓๗-๓๘) กล่าวถึง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ว่า โดยพื้นฐานก็คือ การพึ่งตนเองเป็นหลัก หมายถึง การทำอะไรอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รอบคอบ ระมัดระวัง พิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะ พอควร ความสมเหตุสมผล และการพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง การสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความสมดุลในแต่ละสัดส่วนแต่ละระดับ ครอบคลุมทั้งทางด้านจิตใจ สังคม เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงเศรษฐกิจ เราสามารถประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่างๆ ดังนี้

๑) ด้านเศรษฐกิจ พึ่งตนเองได้ ใช้จ่าย/ใช้ของอย่างประหยัด ใช้ชีวิตอย่างประมาณตน คิด/วางแผนอย่างรอบคอบ ไม่ประมาท เพื่อทางเลือกสำรอง

๒) ด้านจิตใจ รู้ผิดชอบชั่วดี ละอายต่อการทำความชั่ว เข้าใจชีวิตและโลกตามจริง มีจิตสาธารณะ นึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

๓) ด้านสังคม เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้รักสามัคคี ร่วมสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน

๔) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดรอบคอบ เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด

๕) ด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม (ภูมิสังคม) พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านเองก่อน ก่อให้เกิดประโยชน์กับคนหมู่มาก

สรุปข้อสังเกตเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง

๑. การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เกิดได้หลายด้านและหลายรูปแบบ ไม่มีสูตรสำเร็จ แต่ละคนจะต้องพิจารณาปรับใช้ตามความเหมาะสม ให้สอดคล้องกับเงื่อนไข และสถานะที่ตนเผชิญอยู่

๒. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะช่วยให้เรา “ฉุกละหุก” ว่ามีทางเลือกอีกทางหนึ่ง ที่จะช่วยให้เกิดความยั่งยืน มั่นคง และสมดุลในระยะยาว

ตัวอย่างการใช้จ่ายอย่างพอเพียง

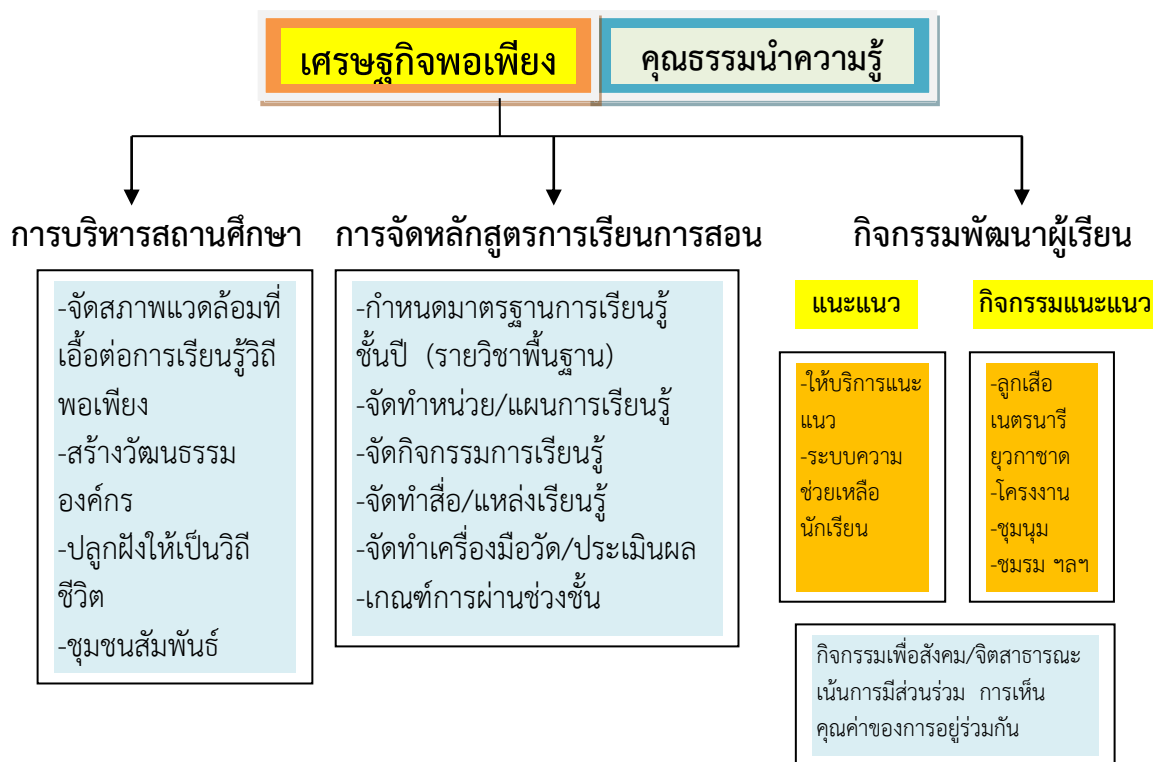
พอประมาณ : ใช้จ่ายสมดุลกับรายรับ/ไม่ก่อหนี้สินส่วนตัว ไม่ใช่สิ่งของเกินฐานะ

มีเหตุมีผล : ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล/ตามความจำเป็น/คำนึงถึงความประหยัด คุ้มค่า ประโยชน์สุข

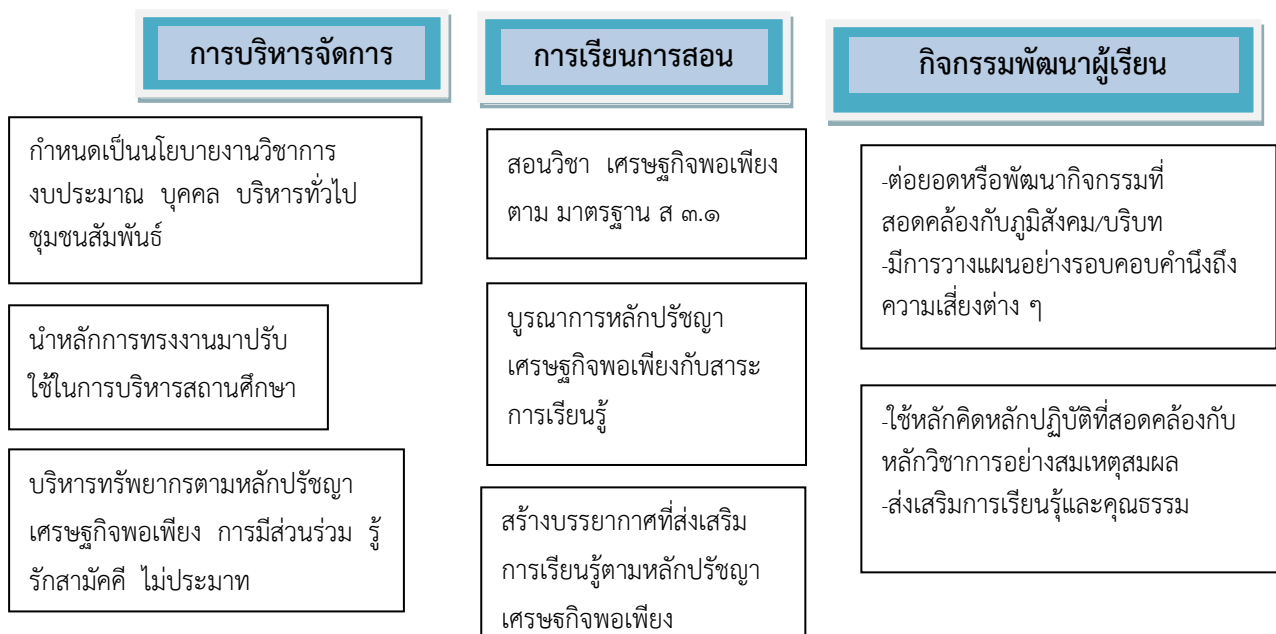
มีภูมิคุ้มกัน : รู้จักการออม/แบ่งปันผู้อื่น/ช่วยเหลือสังคม/ทำบุญ

ความรู้ : ประกอบอาชีพที่สุจริต ด้วยความซื่อสัตย์ ตั้งมั่นขยันหมั่นเพียร

คุณธรรม ไม่ประมาท ใช้สติปัญญาในการตัดสินใจและดำเนินการต่าง ๆ อย่างรอบรู้ รอบคอบ เพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงเชื่อมโยงเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ดังภาพที่ ๓ ต่อไปนี้

ภาพที่ ๒ เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (ปริยานุช พิบูลสรารุช, ๒๕๕๐ : ๑๕)
และแนวทางการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในสถานศึกษา ดังแผนภาพต่อไปนี้
แนวทางการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในสถานศึกษา

ภาพที่ ๓ แนวทางการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในสถานศึกษา
(ปริยานุช พิบูลสรารุช, ๒๕๕๐ : ๑๘)

๓. แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในการพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ข้าพเจ้าได้ดำเนินการพัฒนาภายใต้แนวคิดทฤษฎีเป็นเกณฑ์ และการบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

ตารางที่ ๑ การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แหล่งเรียนรู้	ความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักปฏิบัติแห่งความสมดุล
๑. ปรับปรุงแปลงปลูกพืชผักสวนครัวทางมุ้ง	บูรณาการเข้ากับตัวชี้วัด ดังนี้ ๑. ระบุปัจจัย/อธิบายการซื้อสินค้า ผลิตสินค้า ๒. บอกสิทธิพื้นฐานและรักษาผลประโยชน์ของตนเองในฐานะผู้บริโภค ๓. ประยุกต์ใช้หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมโรงเรียน ๔. วิเคราะห์ปัจจัยการออม ความเชื่อมโยงกับหลักปฏิบัติแห่งความสมดุล - แหล่งเรียนรู้พื้นที่ปลูกผัก ทำแปลงเกษตรนี้ ฝึกนักเรียนให้มีคุณลักษณะของความพอเพียง (ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้วยเงื่อนไขของความรู้คู่คุณธรรม) ฝึกความพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ เน้นหลักปฏิบัติ ๑) รู้จักประหยัด ด้วยกิจกรรมปลูกผักสวนครัว ๒) พึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจโดยผลิตหรือสร้างรายได้สอดคล้องกับความต้องการ ทรัพยากรท้องถิ่น ด้วยกิจกรรมปลูกพืชผักผสมผสาน
๒. ปรับปรุงอาคารประกอบให้เป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระศิลปะ - จัดทำแนวกันถนนหน้าอาคารบังกษรัตน์และอาคารจงกลณี	บูรณาการเข้ากับตัวชี้วัด ดังนี้ ๑. ประยุกต์ใช้หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมของโรงเรียน ๒. บอกวิธีการใช้ทรัพยากรที่ยั่งยืน ความเชื่อมโยงกับหลักปฏิบัติแห่งความสมดุล - แหล่งเรียนรู้อาคารประกอบนี้ ฝึกนักเรียนให้มีคุณลักษณะของความพอเพียง (ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้วยเงื่อนไขของความรู้คู่คุณธรรม) ฝึกความพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เน้นหลักปฏิบัติ ๑) รู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน ด้วยกิจกรรมจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

ตารางที่ ๑ การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

แหล่งเรียนรู้	ความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักปฏิบัติแห่งความสมดุล
๓. -ปรับปรุงโรงอาหาร -ปรับปรุงห้องพยาบาล - ติดตั้งเครื่องปรับอากาศห้องสมุดเสียง ห้องคอมพิวเตอร์ ๒ ห้อง ห้องเกียรติยศ - ติดตั้งพัดลมอาคารหอประชุม	บูรณาการเข้ากับตัวชี้วัด ๑.ประยุกต์ใช้หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมโรงเรียน ความเชื่อมโยงกับหลักปฏิบัติแห่งความสมดุล - แหล่งเรียนรู้บริเวณนี้ ฝึกนักเรียนให้มีคุณลักษณะของความพอเพียง (ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้วยเงื่อนไขของความรู้คู่คุณธรรม) ฝึกความพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เน้นหลักปฏิบัติ ๑) รู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน ด้วยกิจกรรมจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน
๔. การเลี้ยงปลาในกระชัง	บูรณาการเข้ากับตัวชี้วัด ๑.อธิบายหลักการสำคัญของระบบสหกรณ์ ๒.ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนและการออม ๓.เสนอแนวทางการพัฒนาผลผลิตในท้องถิ่น ๔.อธิบายกลไกตลาดในระบบเศรษฐกิจ - แหล่งเรียนรู้ฝึกนักเรียนให้มีคุณลักษณะของความพอเพียง (ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้วยเงื่อนไขของความรู้คู่คุณธรรม) ฝึกความพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ เน้นหลักปฏิบัติ ๑) รู้จักการใช้จ่ายของตนเอง ด้วยกิจกรรมทำบัญชีรายรับและรายจ่าย วิเคราะห์บัญชีรายรับและรายจ่าย ๒) รู้จักออม มีกลไกลดความเสี่ยง ด้วยระบบสหกรณ์
๕. ทาสีอาคารเรียน และรั้ว ปรับปรุงป้ายโรงเรียน	บูรณาการเข้ากับตัวชี้วัด : ๑. บอกวิธีและประโยชน์ของการใช้ทรัพยากร ๒. อธิบายความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการปรับปรุงพัฒนาบริบทของโรงเรียน ความเชื่อมโยงกับหลักปฏิบัติแห่งความสมดุล - แหล่งเรียนรู้ฝึกนักเรียนให้มีคุณลักษณะของความพอเพียง (ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้วยเงื่อนไขของความรู้คู่คุณธรรม) ฝึกความพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เน้นหลักปฏิบัติ รู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน ด้วยกิจกรรมจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม เน้นหลักปฏิบัติด้านปลูกจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม ฟื้นฟูบริเวณโรงเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียน

ตารางที่ ๑ การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

แหล่งเรียนรู้	ความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักปฏิบัติแห่งความสมดุล
๖. -จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์รางวัลต่างๆ ที่โรงเรียนได้รับ -จัดทำห้องจัดแสดงผลการดำเนินงานของโรงเรียน ห้องเกียรติยศ	บูรณาการเข้ากับตัวชี้วัด ดังนี้ ๑. บอกวิธีและประโยชน์ของการใช้ทรัพยากร ๒. อธิบายความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการปรับปรุงพัฒนาบริบทของโรงเรียน ความเชื่อมโยงกับหลักปฏิบัติแห่งความสมดุล - แหล่งเรียนรู้ฝึกนักเรียนให้มีคุณลักษณะของความพอเพียง (ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้วยเงื่อนไขของความรู้คู่คุณธรรม) ฝึกความพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เน้นหลักรู้จักช่วยเหลือสังคมปลูกฝังความรับผิดชอบ รู้จักการให้เกียรติ การยอมรับซึ่งกันและกัน
๗. แปลงสาริตการปลูกยางพารา	บูรณาการเข้ากับตัวชี้วัด ดังนี้ ๑. อธิบายหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงกับการปลูกยางพารา ๒. บอกวิธีและประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ความเชื่อมโยงกับหลักปฏิบัติแห่งความสมดุล แหล่งเรียนรู้แปลงสาริตปลูกยางพารานี้ ฝึกนักเรียนให้มีคุณลักษณะของความพอเพียง (ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้วยเงื่อนไขของความรู้คู่คุณธรรม) ฝึกความพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เน้นหลักปฏิบัติ รู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน ด้วยกิจกรรมจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม เน้นหลักปฏิบัติด้านปลูกจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม ฟื้นฟูบริเวณโรงเรียนให้น่าดู น่าอยู่ น่าเรียน
๘. จัดทำสวนพืชสมุนไพร	บูรณาการเข้ากับตัวชี้วัด ดังนี้ ๑. อธิบายหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงกับการทำสวนสมุนไพร ๒. บอกวิธีและประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ความเชื่อมโยงกับหลักปฏิบัติแห่งความสมดุล - แหล่งเรียนรู้จัดทำพืชสวนสมุนไพร ฝึกนักเรียนให้มีคุณลักษณะของความพอเพียง (ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้วยเงื่อนไขของความรู้คู่คุณธรรม) ฝึกความพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ เน้นหลักปฏิบัติด้านพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจโดยผลิตหรือสร้างรายได้ที่สอดคล้องกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรท้องถิ่น สอดคล้องกับภูมิสังคม ด้วยกิจกรรมปลูกพืชสมุนไพรไทย ผลิตสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตารางที่ ๑ การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

แหล่งเรียนรู้	ความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักปฏิบัติแห่งความสมดุล
๘. จัดทำสวนพืชสมุนไพร	บูรณาการเข้ากับตัวชี้วัด ดังนี้ ๑.อธิบายหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงกับการทำสวนสมุนไพร ๒.บอกวิธีและประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ความเชื่อมโยงกับหลักปฏิบัติแห่งความสมดุล - แหล่งเรียนรู้จัดทำพืชสวนสมุนไพร ฝึกนักเรียนให้มีคุณลักษณะของความพอเพียง (ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้วยเงื่อนไขของความรู้คู่คุณธรรม) ฝึกความพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ เน้นหลักปฏิบัติด้านพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจโดยผลิตหรือสร้างรายได้ที่สอดคล้องกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรท้องถิ่น สอดคล้องกับภูมิสังคม ด้วยกิจกรรมปลูกพืชสมุนไพรไทย ผลิตสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ฝึกความพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ เน้นหลักปฏิบัติพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจโดยผลิตหรือสร้างรายได้ที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรท้องถิ่น ด้วยกิจกรรมผลิตสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชั้นวางแผน (Plan) ประกอบด้วย

๑. ประชุมวิเคราะห์ หาจุดเด่น จุดด้อยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเพื่อพัฒนาให้มีคุณภาพในระดับน่าพอใจ
๒. ระดมความคิดเห็นแนวทางในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๓. ระดมทุนงบประมาณขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากผู้ปกครอง/ชุมชน เพื่อมาพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๔. เชิญภูมิปัญญาชาวบ้านมาเป็นวิทยากรการแปรรูปอาหารที่ได้จากผลผลิตการดำเนินการจัดกิจกรรมตามแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อจำหน่ายและขยายผลสู่ชุมชน
๕. ออกคำสั่งมอบหมายหน้าที่ ครู คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการนักเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๖. จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน

ขั้นการดำเนินการ (Do)

กิจกรรมที่ ๑ ปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการดังนี้

- ๑.๑ ปรับปรุงแปลงปลูกพืชผักสวนครัวกางมุ้ง
- ๑.๒ ปรับปรุงอาคารประกอบให้เป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระศิลปะ
- ๑.๓ จัดทำแนวกันถนนหน้าอาคารบังกษัตริ์และอาคารจงกลณี
- ๑.๔ การเลี้ยงปลาในกระชัง
- ๑.๕ แปลงสาธิตการปลูกยางพารา
- ๑.๖ จัดทำสวนพืชสมุนไพร
- ๑.๗ จัดทำห้องจัดแสดงผลการดำเนินงานของโรงเรียน ห้องเกียรติยศ
- ๑.๘ ปรับปรุงห้องพยาบาล
- ๑.๙ ติดตั้งเครื่องปรับอากาศห้องสมุดเสียง ห้องคอมพิวเตอร์ ๒ ห้อง ห้องเกียรติยศ
- ๑.๑๐ ติดตั้งพัดลมอาคารหอประชุม
- ๑.๑๑ ปรับปรุงโรงอาหาร
- ๑.๑๒ จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์รางวัลต่างๆ ที่โรงเรียนได้รับ
- ๑.๑๓ ทาสีอาคารเรียน และรั้ว
- ๑.๑๔ ปรับปรุงป้ายโรงเรียน

ขั้นตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน (Check) ประกอบด้วย

๑. การวางแผนการประเมินการปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียน
๒. นิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษาในการปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียน
๓. รายงานผลต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านบัว

โคก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

ขั้นปรับปรุงแก้ไข (Act) ประกอบด้วย

๑. ระดมสมองเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา/จุดอ่อนที่พบ
๒. ระดมสมองเพื่อหาทางเสริมข้อดี/จุดแข็งเพิ่มขึ้น
๓. นำผลที่ได้จากการระดมสมอง เสนอคณะกรรมการบริหารโรงเรียนเพื่อพิจารณาสำหรับใช้

วางแผนครั้งต่อไป

๔. กำหนดกลยุทธ์ในการจัดทำแผนครั้งต่อไป
๕. กำหนดผู้รับผิดชอบไปดำเนินการจัดทำแผนครั้งต่อไป

ผลการดำเนินการพัฒนา

ด้านเชิงปริมาณ

การพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านบัวโคก (บัวโคกราชภัฏวิทยาเขต) อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต ๒ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๓ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรก คือ การปรับปรุงโรงอาหาร การปรับปรุงอาคารประกอบให้เป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะ และการปรับปรุงห้องพยาบาล ตามลำดับ (ภาคผนวกหน้า)

ด้านเชิงคุณภาพ

จากการสะท้อนผลการฝึกปฏิบัติของนักเรียนพบว่านักเรียนโรงเรียนบ้านบัวโคก ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-มัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่เรียนรู้ร่วมกัน มีการบูรณาการทั้งด้านความรู้ กระบวนการทำงาน และมีคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงเด่นมากคือเรื่อง การช่วยเหลือกันและกัน และจากการสัมภาษณ์ครู พบว่า นักเรียนมีทักษะการคิด สมองเกิด

การเรียนรู้เรื่องความพอเพียงจากการออกแบบกิจกรรมได้ในระดับดีมากนักเรียนมีโอกาสที่ดีในการสร้างประสบการณ์จริงโดยการทำกิจกรรมที่ฝึกการจัดการเกี่ยวกับ ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข ในทุกกิจกรรมของแหล่งเรียนรู้ นักเรียนมีประสบการณ์เดิมที่ดีต่อยอดกับกิจกรรมที่จัด ทำให้ถ่ายทอดอุปนิสัยของความพอเพียงได้เร็วขึ้น เช่น การเลี้ยงปลา หาปลา จับปลา เริ่มจากง่ายไปยาก นักเรียนรู้เป้าหมายของกิจกรรม รู้ประโยชน์ของการฝึกฝนที่สามารถนำกลับไปใช้ได้ที่บ้าน ทำให้นักเรียน สนุกสนานกับการปฏิบัติกิจกรรม อยากทำงาน อยากเห็นผลผลิตของกลุ่มตนเอง มีความอดทนในการดูแลรักษาผลผลิตของตนเองด้วยความรับผิดชอบ เห็นคุณค่าของผักที่ปลูก นักเรียนสามารถเล่าการดำเนินกิจกรรมของแต่ละฐานแหล่งเรียนรู้ได้ เล่ากระบวนการได้ แสดงถึงความเข้าใจเชื่อมโยงตั้งแต่ต้นจนจบเป็นภาษาของตนเอง และบอกความรู้สึกรักของตนเองหลังจากเสร็จกิจกรรม นักเรียนทำได้ดีมาก ครูรู้สึกภาคภูมิใจและชื่นชมในคุณลักษณะที่นักเรียนแสดงออก ส่วนผลการสัมภาษณ์นักเรียนชอบกิจกรรมจากแหล่งเรียนรู้มาก นักเรียนสนุก เพราะได้ทำงานร่วมกัน เป็นงานกลุ่ม มีความรับผิดชอบ มีน้ำใจ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน กิจกรรมที่ฝึกมีหลายกิจกรรม ได้ลงมือปฏิบัติบ่อยๆ ตอนนี้เกิดความชำนาญมากขึ้น มีความมั่นใจในหลักคิดที่ได้ คือ จัดการทรัพยากรรอบตัว มีสติ ปัญญา มองเห็นคุณค่าของสิ่งที่มี ครูสอนเรื่องนี้มาก สามารถไปเล่าให้ผู้ปกครองฟังที่บ้านได้ และชวนผู้ปกครองทำกิจกรรมเหล่านี้ที่บ้านด้วย

ขั้นการดำเนินการ (Do)

กิจกรรมที่ ๒ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

เพียง

๑. ด้านความพอประมาณ

๑.๑ นักเรียนทุกคนห่อข้าวมารับประทานที่โรงเรียน สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑- มัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนจัดเตรียมกับข้าวให้นักเรียนรับประทานตามโครงการอาหารกลางวัน

๑.๒ นักเรียนนำเงินมาใช้จ่ายที่โรงเรียนอย่างประหยัด เงินเหลือจ่ายในแต่ละวันเก็บฝากเงินออมไว้ที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา

๑.๓ นักเรียนเป็นสมาชิกถือหุ้นตามกิจกรรมแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน

๑.๔ นักเรียนใช้จ่ายอย่างประหยัดและเห็นคุณค่าของเงินที่พ่อแม่หามาได้

๑.๕ นักเรียนไม่นำสิ่งของมีค่ามาโรงเรียน เช่น โทรศัพท์ เครื่องประดับ

๒. ความมีเหตุผล

๒.๑ นักเรียนกล้าแสดงออก มีกระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัยอย่างสร้างสรรค์

๒.๒ นักเรียนให้เกียรติคนอื่น และยอมรับฟังเสียงข้างมาก

๒.๓ นักเรียนทำงานร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข มีความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี

๒.๔ นักเรียนเลือกซื้ออาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย และออกกำลังกายหลังเลิกเรียน

๓. มีภูมิคุ้มกันที่ดี

๓.๑ นักเรียนแต่งกายสะอาดเรียบร้อย และถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน

๓.๒ นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนตามเขตรับที่ได้รับมอบหมาย

๓.๓ นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน และชุมชน

๓.๔ เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้านในเขตบริการของโรงเรียน

๓.๕ นักเรียนทักทายคุณครู และแขกที่มาเยี่ยมโรงเรียนโดยการไหว้

๓.๖ เข้าร่วมกิจกรรมปลูกป่าในชุมชน

๓.๗ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา

๓.๘ นักเรียนรู้จักการออมเงินเหลือจ่ายในแต่ละวัน

๔. เจื่อนใจความรู้ (รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง)

๔.๑ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔.๒ นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น ทำงานบ้าน อ่านหนังสือ

๕. เจื่อนใจคุณธรรม (มีคุณธรรม ประหยัด อดทน ซื่อสัตย์ เอื้ออาทร แบ่งปัน)

นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนตามคุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี และมีน้ำใจ

ขั้นตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน (Check) ประกอบด้วย

๑. การวางกรอบการประเมินการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. นิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษาในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓. รายงานผลต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านบัวโคก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

ขั้นปรับปรุงแก้ไข (Act) ประกอบด้วย

๑. ระดมสมองเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา/จุดอ่อนที่พบ

๒. ระดมสมองเพื่อหาทางเสริมข้อดี/จุดแข็งเพิ่มขึ้น

๓. นำผลที่ได้จากการระดมสมอง เสนอคณะกรรมการบริหารโรงเรียนเพื่อพิจารณาสำหรับใช้วางแผนครั้งต่อไป

๔. กำหนดกลยุทธ์ในการจัดทำแผนครั้งต่อไป

๕. กำหนดผู้รับผิดชอบไปดำเนินการจัดทำแผนครั้งต่อไป

ผลการดำเนินการพัฒนา

ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านบัวโคก โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ที่ค่าเฉลี่ย ๔.๓๖ คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงที่เป็นจุดเด่นของนักเรียนโรงเรียนบ้านบัวโคก ๕ คุณลักษณะ คือ การดูแลปัดน้ำ ปิดไฟ หลังการใช้ การเลือกซื้ออาหาร/ขนมที่มีคุณค่าต่อร่างกาย การแต่งกายชุดพื้นเมืองมาเรียนวันในวันอังคาร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พุดจาสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน (ภาคผนวกหน้า)

ขั้นการดำเนินการ (Do)

กิจกรรมที่ ๓ การดำเนินการแปรรูปผลผลิตที่ได้จากการจัดกิจกรรมตามแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน

๑. การแปรรูปเห็ดนางฟ้าเป็นน้ำพริกเห็ดนางฟ้า

วิธีดำเนินการ

๑. จัดหาวัตถุดิบ

๒. วางแผนปรุงรส

๓. ดำเนินการจัดทำตามต้นแบบของผลิตภัณฑ์

๔. ทดสอบคุณภาพเบื้องต้นของผลิตภัณฑ์โดยการให้มีการทดลองชิม ประมวลผลและปรับปรุงจนได้คุณภาพ

๕. บรรจุภัณฑ์เพื่อจำหน่าย

๒. การแปรรูปเห็ดนางฟ้าเป็นแหนมเห็ด

วิธีดำเนินการ

๑. จัดหาวัตถุดิบ
๒. วางแผนปรุงรส
๓. ดำเนินการจัดทำตามต้นแบบของผลิตภัณฑ์
๔. ทดสอบคุณภาพเบื้องต้นของผลิตภัณฑ์โดยการให้มีการทดลองชิม ประมวลผลและ

ปรับปรุงจนได้คุณภาพ

๕. บรรจุภัณฑ์เพื่อจำหน่าย

๓. การแปรรูปพืชสมุนไพรเป็นน้ำดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ

วิธีดำเนินการ

๑. จัดหาวัตถุดิบ
๒. วางแผนปรุงรส
๓. ดำเนินการจัดทำตามต้นแบบของผลิตภัณฑ์
๔. ทดสอบคุณภาพเบื้องต้นของผลิตภัณฑ์โดยการให้มีการทดลองชิม ประมวลผลและ

ปรับปรุงจนได้คุณภาพ

๕. บรรจุกล่องเพื่อจำหน่าย

๔. การแปรรูปกบให้เป็นกบยัดไส้สมุนไพร

วิธีดำเนินการ

๑. จัดหาวัตถุดิบ
๒. วางแผนปรุงรส
๓. ดำเนินการจัดทำตามต้นแบบของผลิตภัณฑ์
๔. ทดสอบคุณภาพเบื้องต้นของผลิตภัณฑ์โดยการให้มีการทดลองชิม ประมวลผลและ

ปรับปรุงจนได้คุณภาพ

๕. บรรจุภัณฑ์เพื่อจำหน่าย

๕. การแปรรูปปลาตากให้เป็นน้ำพริกปลาตากย่าง

วิธีดำเนินการ

๑. จัดหาวัตถุดิบ
๒. วางแผนปรุงรส
๓. ดำเนินการจัดทำตามต้นแบบของผลิตภัณฑ์
๔. ทดสอบคุณภาพเบื้องต้นของผลิตภัณฑ์โดยการให้มีการทดลองชิม ประมวลผลและ

ปรับปรุงจนได้คุณภาพ

๕. บรรจุภัณฑ์เพื่อจำหน่าย

๖. การแปรรูปฟักทอง กลัวย เป็นของหวาน

วิธีดำเนินการ

๑. จัดหาวัตถุดิบ
๒. วางแผนปรุงรส
๓. ดำเนินการจัดทำตามต้นแบบของผลิตภัณฑ์
๔. ทดสอบคุณภาพเบื้องต้นของผลิตภัณฑ์โดยการให้มีการทดลองชิม ประมวลผลและ

ปรับปรุงจนได้คุณภาพ

๕. บรรจุภัณฑ์เพื่อจำหน่าย

ขั้นตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน (Check) ประกอบด้วย

๑. การวางกรอบการประเมินการแปรรูปผลผลิตที่ได้จากการจัดกิจกรรมตามแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน

๒. นิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษาในการแปรรูปผลผลิตที่ได้จากการจัดกิจกรรมตามแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน

๓. รายงานผลต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านบัวโคก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

ขั้นปรับปรุงแก้ไข (Act) ประกอบด้วย

๑. ระดมสมองเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา/จุดอ่อนที่พบ

๒. ระดมสมองเพื่อหาทางเสริมข้อดี/จุดแข็งเพิ่มขึ้น

๓. นำผลที่ได้จากการระดมสมอง เสนอคณะกรรมการบริหารโรงเรียนเพื่อพิจารณาสำหรับใช้

วางแผนครั้งต่อไป

๔. กำหนดกลยุทธ์ในการจัดทำแผนครั้งต่อไป

๕. กำหนดผู้รับผิดชอบไปดำเนินการจัดทำแผนครั้งต่อไป

ผลการดำเนินการพัฒนา

จากการสะท้อนผล นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-มัธยมศึกษาปีที่ ๓ ได้ปฏิบัติกิจกรรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่จากแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยความตั้งใจ นักเรียนมีจัดการกับทรัพยากรที่อยู่ในโรงเรียนนำมาใช้เป็นวัสดุในการปรุงรสชาติได้ดีขึ้น มีการตรวจสอบจากครูผู้สอนอย่างต่อเนื่องถึงเหตุผลในการใช้ นักเรียนทักษะปฏิบัติงานถูกหลัก ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข่มากยิ่งขึ้น

กิจกรรมที่ ๔ การแปรรูปผลผลิตเพื่อจำหน่าย และขยายผลสู่ชุมชน

การจำหน่ายการแปรรูปผลผลิต และขยายผลสู่ชุมชน โรงเรียนจัดกิจกรรมตลาดนัดผลผลิตของโรงเรียนดำเนินการดังนี้

การวางแผน

๑. ประชุมครู คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการนักเรียน เพื่อเสนอผลการดำเนินการการพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. นำเสนอผลการแปรรูปอาหารที่ได้จากผลผลิตการจัดกิจกรรมตามแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบ

๓. นำเสนอโครงการจัดตลาดนัดผลผลิตที่ได้จากการจัดกิจกรรมตามแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ

การดำเนินการ

๑. แต่งตั้งคำสั่งมอบหมายให้คณะครู คณะกรรมการนักเรียนเป็นคณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมตลาดนัดผลผลิต

๒. มอบหมายให้คณะครู คณะกรรมการนักเรียนจัดนิทรรศการแสดงผลงาน ดังนี้

๒.๑ ผลการดำเนินการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๒ จำหน่ายผลผลิตที่ได้จากการจัดกิจกรรมตามแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๓ นักเรียนสาธิตการแปรรูปผลผลิตที่ได้จากการจัดกิจกรรมตามแหล่งเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมเอกสารวิธีดำเนินการ และป้ายแสดงขั้นตอน/วิธีการแปรรูปผลผลิต

๓. ประชาสัมพันธ์ เชิญชวนผู้ปกครอง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวโคก หน่วยงานราชการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบัวโคก และโรงเรียนในตำบลบัวโคกเยี่ยมชมผลงาน

๔. วันเวลาในการจัดกิจกรรมตลาดนัดผลผลิตของโรงเรียน วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันส่งปิดภาคเรียนที่ ๑/๒๕๕๖

ผลการดำเนินการพัฒนา

ผลการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๒ กิจกรรมการแปรรูปเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ๓ อันดับแรก คือ การแปรรูปพืชสมุนไพรเป็นน้ำดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ การแปรรูปปลาตากให้เป็นน้ำพริกปลาตากย่าง และการแปรรูปฟักทอง กล้วย เป็นของหวานตามลำดับ (ภาคผนวกหน้า)

สรุปผลการดำเนินการ

จากการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีเป้าหมายการพัฒนาดังนี้

๑. การพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านบัวโคก (บัวโคกราชภัฏวิทยาเขต) อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต ๒
๓. การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากเป้าหมายดังกล่าวจึงได้ประชุมครู บุคลากร นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจในการปฏิบัติงาน และได้ออกคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในแต่ละด้าน ผลการดำเนินการเป็นดังนี้

๑. การพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านบัวโคก (บัวโคกราชภัฏวิทยาเขต) อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต ๒ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๓ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรก คือ การปรับปรุงโรงอาหาร การปรับปรุงอาคารประกอบให้เป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะ และการปรับปรุงห้องพยาบาล ตามลำดับ

๒. ผลการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๒ กิจกรรมการแปรรูปเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ๓ อันดับแรก คือ การแปรรูปพืชสมุนไพรเป็นน้ำดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ การแปรรูปปลาตากให้เป็นน้ำพริกปลาตากย่าง และการแปรรูปฟักทอง กล้วย เป็นของหวานตามลำดับ

๓. ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านบัวโคก โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ที่ค่าเฉลี่ย ๔.๓๖ คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงที่เป็นจุดเด่นของนักเรียนโรงเรียนบ้านบัวโคก ๕ คุณลักษณะ คือ การดูแลปัดน้ำ ปิดไฟ หลังการใช้ การเลือกซื้ออาหาร/ขนมที่มีคุณค่าต่อร่างกาย การแต่งกายชุดพื้นเมืองมาเรียนวันในวันอังคาร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พุดจาสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2542). **เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเกษตรที่พึ่งตนเอง**. เอกสารอัดสำเนา กรุงเทพฯ : สมาคมวิจัยเชิงคุณภาพแห่งประเทศไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกษม วัฒนชัย. (2550). **เอกสารประกอบการปาฐกถาพิเศษ “เศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษา**. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : กลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจพอเพียง.
- ธีระพงศ์ ธนเจริญรัตน์. **หลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารอยู่กลางการประกันภัย ปรัชญา** ดุษฎีบัณฑิต (บริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยรามคำแหง ๒๕๕๓
- ประพนธ์ ผาสุกยัด. **ทางเลือกทางรอด** สำนักพิมพ์เออาร์อินฟอร์เมชันแอนด์พับลิเคชั่น กรุงเทพฯ ๒๕๕๑
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2549). **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการศึกษา**. เอกสารประกอบการบรรยาย. โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง. สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2550). **การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา**. ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. **“การจูงใจและการเสริมแรง”** พฤติกรรมองค์การ พิมพ์ครั้งที่ ๑ บริษัท ธรรมสาร จำกัด กรุงเทพมหานคร ๒๕๔๘
- วิโรจน์ สารรัตน์. **แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารการศึกษา** พิมพ์ครั้งที่ ๘ โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์ กรุงเทพฯ ๒๕๕๓
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. **องค์การและการจัดการ** โรงพิมพ์ธรรมสาร กรุงเทพฯ ๒๕๔๕
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. **ภาวะผู้นำทฤษฎี และปฏิบัติ : ศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์** (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๒) สำนักพิมพ์วิรัตน์ เอ็ดดุกะชั่น กรุงเทพมหานคร ๒๕๔๘
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2542). **การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ**. กรุงเทพฯ : กรมพัฒนาชุมชน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- McGregor, Douglas M. *The Human Side of Enterprise*. New York: McGraw-Hill Book Company. ๑๙๖๐

ภาคผนวก

ตารางที่ ๒ ผลการประเมินความสำเร็จจากการพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็น
แหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยครูผู้สอน

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับ ความสำเร็จ		แปลความ
		$\bar{X}$	S.D.	
๑.	การปรับปรุงแปลงปลูกผักสวนครัวทางมุง	๔.๘๔	๐.๓๘	มากที่สุด
๒.	ปรับปรุงอาคารประกอบให้เป็นให้เป็นสถานที่จัดกิจกรรม การเรียนการสอนศิลปะ	๔.๙๐	๐.๓๒	มากที่สุด
๓.	จัดทำแนวกันถนนหน้าอาคาร	๔.๖๘	๐.๕๘	มากที่สุด
๔.	การจัดทำกระชังเลี้ยงปลา	๔.๗๔	๐.๕๖	มากที่สุด
๕.	แปลงสาธิตการปลูกยางพารา	๔.๖๓	๐.๖๐	มากที่สุด
๖.	จัดทำสวนพืชสมุนไพร	๔.๖๓	๐.๗๖	มากที่สุด
๗.	จัดทำห้องจัดแสดงผลงาน ห้องเกียรติยศ	๔.๕๘	๐.๖๙	มากที่สุด
๘.	ปรับปรุงห้องพยาบาล	๔.๗๙	๐.๕๔	มากที่สุด
๙.	ติดตั้งเครื่องปรับอากาศห้องสมุดเสียง ห้องคอมพิวเตอร์ ๒ ห้อง และห้องเกียรติยศ	๔.๒๖	๐.๗๓	มาก
๑๐.	ติดตั้งพัดลมหอประชุม	๔.๖๘	๐.๕๘	มากที่สุด
๑๑.	ปรับปรุงโรงอาหาร	๕.๐๐	๐.๐๐	มากที่สุด
๑๒.	จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์รางวัลต่างๆ ที่โรงเรียนได้รับ	๔.๕๓	๐.๗๗	มากที่สุด
๑๓.	ทาสีอาคารเรียน และรั้วโรงเรียน	๔.๕๓	๐.๖๑	มากที่สุด
๑๔.	ปรับปรุงป้ายโรงเรียน	๔.๔๗	๐.๗๗	มาก
รวมเฉลี่ย		๔.๖๖	๐.๕๖	มากที่สุด

ตารางที่ ๓ ผลการประเมินความสำเร็จจากการพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความสำเร็จ		แปลความ
		$\bar{X}$	S.D.	
๑.	การปรับปรุงแปลงปลูกผักสวนครัวทางมุ้ง	๔.๘	๐.๔๑	มากที่สุด
๒.	ปรับปรุงอาคารประกอบให้เป็นให้เป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะ	๔.๙๓	๐.๒๖	มากที่สุด
๓.	จัดทำแนวกั้นถนนหน้าอาคาร	๔.๘๗	๐.๓๕	มากที่สุด
๔.	การจัดทำกระชังเลี้ยงปลา	๔.๘๐	๐.๔๑	มากที่สุด
๕.	แปลงสาธิตการปลูกยางพารา	๔.๗๓	๐.๕๙	มากที่สุด
๖.	จัดทำสวนพืชสมุนไพร	๔.๕๓	๐.๘๓	มากที่สุด
๗.	จัดทำห้องจัดแสดงผลงาน ห้องเกียรติยศ	๔.๔๐	๐.๗๔	มากที่สุด
๘.	ปรับปรุงห้องพยาบาล	๔.๗๓	๐.๕๙	มากที่สุด
๙.	ติดตั้งเครื่องปรับอากาศห้องสมุดเสียง ห้องคอมพิวเตอร์ ๒ ห้อง และห้องเกียรติยศ	๔.๒๐	๐.๖๘	มาก
๑๐.	ติดตั้งพัดลมหอบประชุม	๔.๖๐	๐.๕๑	มากที่สุด
๑๑.	ปรับปรุงโรงอาหาร	๕.๐๐	๐.๐๐	มากที่สุด
๑๒.	จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์รางวัลต่างๆ ที่โรงเรียนได้รับ	๔.๔๗	๐.๖๔	มาก
๑๓.	ทาสีอาคารเรียน และรั้วโรงเรียน	๔.๕๓	๐.๖๔	มากที่สุด
๑๔.	ปรับปรุงป้ายโรงเรียน	๔.๓๓	๐.๗๒	มาก
รวมเฉลี่ย		๔.๖๔	๐.๕๓	มากที่สุด

ตารางที่ ๔ ผลการประเมินความสำเร็จจากการพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยนักเรียน

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความสำเร็จ		แปลความ
		$\bar{X}$	S.D.	
๑.	การปรับปรุงแปลงปลูกผักสวนครัวทางมุ้ง	๔.๕๐	๐.๗๔	มาก
๒.	ปรับปรุงอาคารประกอบให้เป็นให้เป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะ	๔.๙๑	๐.๕๙	มากที่สุด
๓.	จัดทำแนวกันถนนหน้าอาคาร	๔.๔๗	๐.๔๑	มาก
๔.	การจัดทำกระชังเลี้ยงปลา	๔.๗๕	๐.๓๖	มากที่สุด
๕.	แปลงสาธิตการปลูกยางพารา	๔.๕๖	๐.๖๒	มากที่สุด
๖.	จัดทำสวนพืชสมุนไพร	๔.๕๐	๐.๘๕	มาก
๗.	จัดทำห้องจัดแสดงผลงาน ห้องเกียรติยศ	๔.๒๑	๐.๗๙	มาก
๘.	ปรับปรุงห้องพยาบาล	๔.๗๘	๐.๙๐	มากที่สุด
๙.	ติดตั้งเครื่องปรับอากาศห้องสมุดเสียง ห้องคอมพิวเตอร์ ๒ ห้อง และห้องเกียรติยศ	๔.๕๘	๐.๗๖	มากที่สุด
๑๐.	ติดตั้งพัดลมหอประชุม	๔.๖๓	๐.๖๗	มากที่สุด
๑๑.	ปรับปรุงโรงอาหาร	๔.๘๘	๐.๘๐	มากที่สุด
๑๒.	จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์รางวัลต่างๆ ที่โรงเรียนได้รับ	๔.๔๐	๐.๘๔	มาก
๑๓.	ทาสีอาคารเรียน และรั้วโรงเรียน	๔.๖๗	๐.๔๙	มากที่สุด
๑๔.	ปรับปรุงป้ายโรงเรียน	๔.๕๖	๐.๖๒	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		๔.๖๐	๐.๖๗	มากที่สุด

ตารางที่ ๕ ผลการประเมินความสำเร็จจากการพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้ปกครองนักเรียน

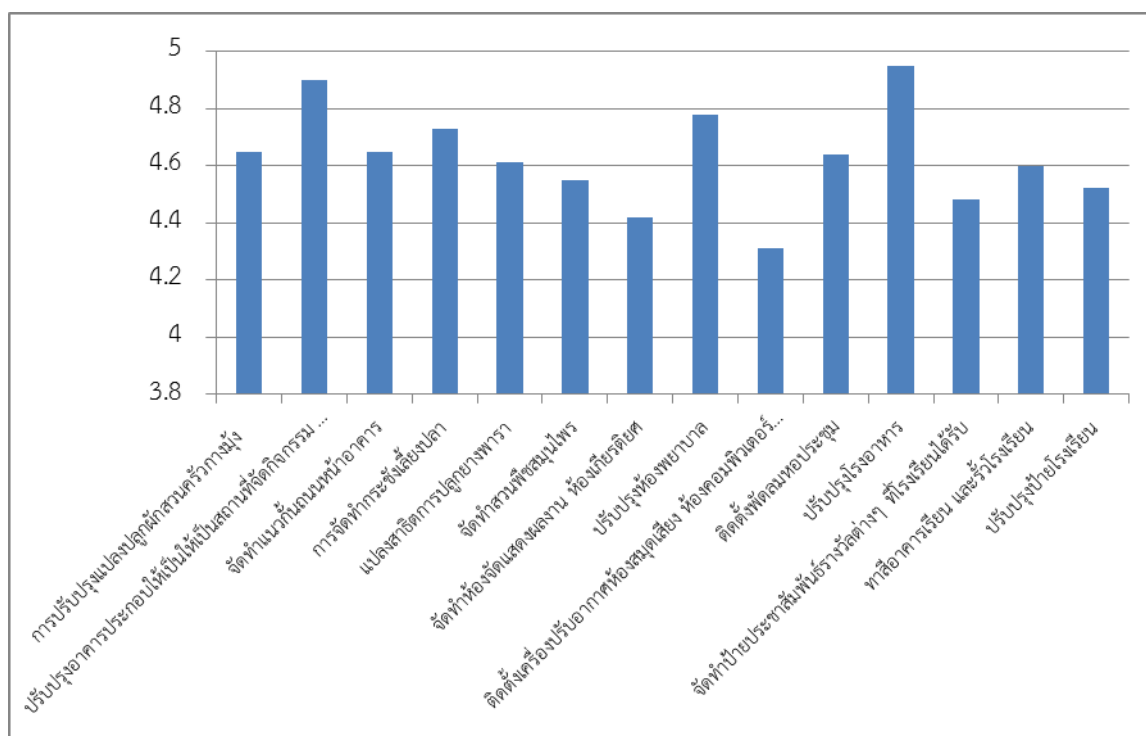
ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความสำเร็จ		แปลความ
		$\bar{X}$	S.D.	
๑.	การปรับปรุงแปลงปลูกผักสวนครัวทางมุ้ง	๔.๔๕	๐.๘๒	มาก
๒.	ปรับปรุงอาคารประกอบให้เป็นให้เป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะ	๔.๘๗	๐.๓๕	มากที่สุด
๓.	จัดทำแนวกันถนนหน้าอาคาร	๔.๕๗	๐.๕๙	มากที่สุด
๔.	การจัดทำกระชังเลี้ยงปลา	๔.๖๒	๐.๕๗	มากที่สุด
๕.	แปลงสาธิตการปลูกยางพารา	๔.๕๐	๐.๗๙	มาก
๖.	จัดทำสวนพืชสมุนไพร	๔.๕๔	๐.๘๒	มากที่สุด
๗.	จัดทำห้องจัดแสดงผลงาน ห้องเกียรติยศ	๔.๔๘	๐.๙๐	มาก
๘.	ปรับปรุงห้องพยาบาล	๔.๘๐	๐.๔๘	มากที่สุด
๙.	ติดตั้งเครื่องปรับอากาศห้องสมุดเสียง ห้องคอมพิวเตอร์ ๒ ห้อง และห้องเกียรติยศ	๔.๒๐	๐.๗๖	มาก
๑๐.	ติดตั้งพัดลมหอบประชุม	๔.๖๔	๐.๕๖	มากที่สุด
๑๑.	ปรับปรุงโรงอาหาร	๔.๙๒	๐.๓๒	มากที่สุด
๑๒.	จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์รางวัลต่างๆ ที่โรงเรียนได้รับ	๔.๕๒	๐.๗๒	มากที่สุด
๑๓.	ทาสีอาคารเรียน และรั้วโรงเรียน	๔.๖๗	๐.๖๕	มากที่สุด
๑๔.	ปรับปรุงป้ายโรงเรียน	๔.๗๐	๐.๗๒	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		๔.๖๑	๐.๖๕	มากที่สุด

ตารางที่ ๖ สรุปผลการพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับ ความสำเร็จ		แปลความ
		$\bar{X}$	S.D.	
๑.	การปรับปรุงแปลงปลูกผักสวนครัวทางมุ้ง	๔.๖๕	๐.๕๙	มากที่สุด
๒.	ปรับปรุงอาคารประกอบให้เป็นให้เป็นสถานที่จัดกิจกรรม การเรียนการสอนศิลปะ	๔.๙๐	๐.๓๘	มากที่สุด
๓.	จัดทำแนวกันถนนหน้าอาคาร	๔.๖๕	๐.๔๘	มากที่สุด
๔.	การจัดทำกระชังเลี้ยงปลา	๔.๗๓	๐.๔๘	มากที่สุด
๕.	แปลงสาธิตการปลูกยางพารา	๔.๖๑	๐.๖๕	มากที่สุด
๖.	จัดทำสวนพืชสมุนไพร	๔.๕๕	๐.๘๑	มากที่สุด
๗.	จัดทำห้องจัดแสดงผลงาน ห้องเกียรติยศ	๔.๔๒	๐.๗๘	มาก
๘.	ปรับปรุงห้องพยาบาล	๔.๗๘	๐.๖๓	มากที่สุด
๙.	ติดตั้งเครื่องปรับอากาศห้องสมุดเสียง ห้องคอมพิวเตอร์ ๒ ห้อง และห้องเกียรติยศ	๔.๓๑	๐.๗๓	มาก
๑๐.	ติดตั้งพัดลมหอบประชุม	๔.๖๔	๐.๕๘	มากที่สุด
๑๑.	ปรับปรุงโรงอาหาร	๔.๙๕	๐.๒๘	มากที่สุด
๑๒.	จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์รางวัลต่างๆ ที่โรงเรียนได้รับ	๔.๔๘	๐.๗๔	มาก
๑๓.	ทาสีอาคารเรียน และรั้วโรงเรียน	๔.๖๐	๐.๖๐	มากที่สุด
๑๔.	ปรับปรุงป้ายโรงเรียน	๔.๕๒	๐.๗๑	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		๔.๖๓	๐.๖๐	มากที่สุด

แผนภาพผลการพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังภาพที่ ๔ ต่อไปนี้

ผลการประเมินความสำเร็จของการพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ ๔ แผนภาพผลการพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ ๗ ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		แปลความ
		$\bar{X}$	SD.	
๑.	ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเอง	๔.๔๐	๐.๖๕	มาก
๒.	ดูแลปิดน้ำ ปิดไฟ หลังการใช้	๔.๕๗	๐.๗๕	มากที่สุด
๓.	ตักอาหารให้พอดีและรับประทานอาหารหมดจาน	๔.๔๐	๐.๖๙	มาก
๔.	ใช้อุปกรณ์การเรียน อย่างประหยัด และเก็บรักษาอย่างดี	๔.๔๑	๐.๖๙	มาก
๕.	ใช้ทรัพยากรของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ อย่างประหยัด คุ่มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดี	๔.๓๔	๐.๘๗	มาก
๖.	ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี	๔.๒๖	๐.๗๓	มาก
รวมเฉลี่ย		๔.๔๐	๐.๗๓	มาก

ตารางที่ ๘ ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		แปลความ
		$\bar{X}$	SD.	
๑.	วางแผนการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล	๔.๓๑	๐.๘๔	มาก
๒.	เลือกซื้ออาหาร/ขนมที่มีคุณค่าต่อร่างกาย	๔.๔๕	๐.๗๑	มาก
๓.	ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล	๔.๒๐	๐.๘๒	มาก
รวมเฉลี่ย		๔.๓๒	๐.๗๙	มาก

ตารางที่ ๙ ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		แปลความ
		$\bar{X}$	S.D	
๑.	รู้จักออมเงิน	๔.๕๙	๐.๕๑	มากที่สุด
๒.	สร้างรายได้จากการจำหน่ายสินค้าเกษตร หรือสินค้าแปรรูปที่เป็นผลจากการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๔.๒๓	๐.๕๘	มาก
๓.	วางแผนการเรียนรู้ การทำงาน และการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร	๔.๓๑	๐.๗๕	มาก
๔.	รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	๔.๒๐	๐.๗๓	มาก
๕.	ช่วยทำความสะอาดเขตรับผิดชอบในบริเวณโรงเรียน	๔.๖๕	๐.๕๒	มากที่สุด
๖.	แต่งกายแต่งกายชุดพื้นเมืองมาเรียนวันในอังคาร	๔.๗๔	๐.๖๕	มากที่สุด
๗.	ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน	๔.๔๙	๐.๖๔	มาก
๘.	ร่วมกันปลูกป่าในเขตบริการของโรงเรียน	๔.๑๐	๐.๗๑	มาก
๙.	เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่นที่ชุมชนจัดขึ้น	๔.๔๘	๐.๗๐	มาก
๑๐.	เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาที่ชุมชนจัดขึ้น	๔.๕๒	๐.๖๓	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		๔.๔๓	๐.๖๔	มาก

ตารางที่ ๑๐ ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านมีเงื่อนไขความรอบรู้

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		แปลความ
		$\bar{X}$	SD.	
๑.	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๔.๒๙	๐.๗๔	มาก
๒.	เผยแพร่ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงให้ครอบครัวทราบ	๔.๒๕	๐.๘๕	มาก
๓.	นำความรู้ไปพัฒนาตนเองและคุณภาพชีวิต	๔.๒๑	๐.๘๑	มาก
รวมเฉลี่ย		๔.๒๕	๐.๘๐	มาก

ตารางที่ ๑๑ ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านมีเงื่อนไขคุณธรรม

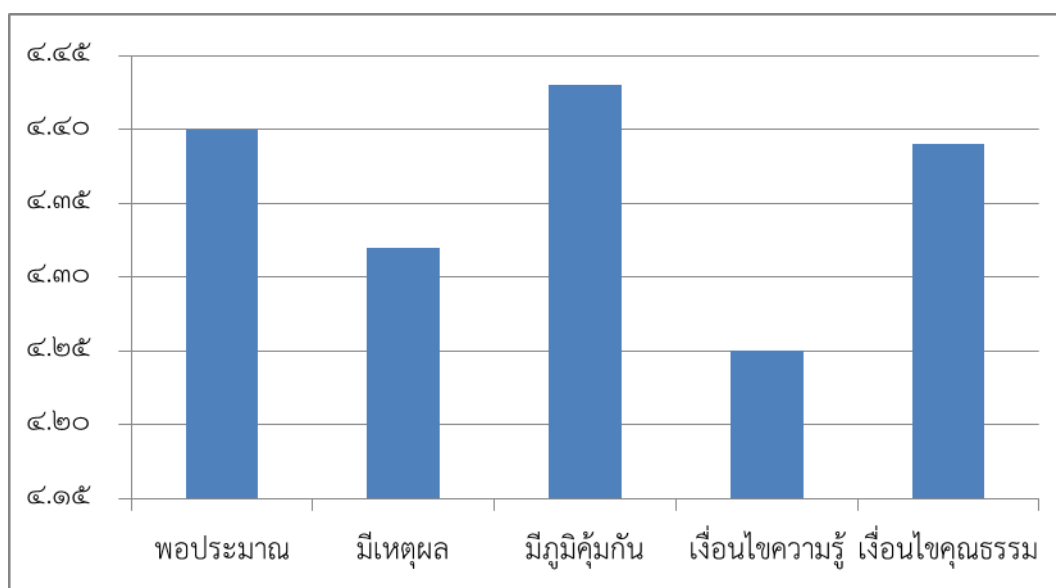
ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		แปลความ
		$\bar{X}$	SD.	
๑.	ไหว้พ่อแม่ ก่อนมาโรงเรียนและเมื่อกลับถึงบ้าน	๔.๕๐	๐.๘๑	มาก
๒.	พูดจาสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน	๔.๕๖	๐.๘๖	มากที่สุด
๓.	มีความเอื้ออาทรต่อเพื่อนร่วมชั้นเรียน	๔.๒๔	๐.๕๗	มาก
๔.	ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำความผิดพลาด	๔.๒๐	๐.๖๘	มาก
๕.	มีความความซื่อสัตย์ ความประพฤติตรงต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	๔.๒๗	๐.๗๔	มาก
๖.	มีวินัยและความรับผิดชอบเอาใจใส่และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	๔.๓๕	๐.๗๖	มาก
๗.	มีความขยันหมั่นเพียร อดทน เพียรพยายามในการปฏิบัติงาน	๔.๕๗	๐.๗๓	มากที่สุด
๘.	มีความรักความสามัคคีในหมู่คณะ	๔.๔๓	๐.๘๐	มาก
รวมเฉลี่ย		๔.๓๙	๐.๗๔	มาก

ตารางที่ ๑๒ สรุปความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง
ในหลักคิด ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	แปลความ
๑.	พอประมาณ	๔.๔๐	มาก
๒.	มีเหตุผล	๔.๓๒	มาก
๓.	มีภูมิคุ้มกัน	๔.๔๓	มาก
๔.	เงื่อนไขความรู้	๔.๒๕	มาก
๕.	เงื่อนไขคุณธรรม	๔.๓๙	มาก
รวมเฉลี่ย		๔.๓๖	มาก

สรุป ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงในหลักคิด ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข
ด้วยแผนภาพ ดังภาพที่ ๕ ต่อไปนี้

สรุปความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน

ภาพที่ ๕ สรุปความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน

ตารางที่ ๑๓ ผลการประเมินการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยครูผู้สอน

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความสำเร็จ		แปลความ
		$\bar{X}$	S.D	
๑.	การแปรรูปเห็ดนางฟ้าเป็นน้ำพริกเห็ดนางฟ้า	๔.๔๗	๐.๗๐	มาก
๒.	การแปรรูปเห็ดนางฟ้าให้เป็นแหนมเห็ด	๔.๓๒	๐.๙๕	มาก
๓.	การแปรรูปพืชสมุนไพรเป็นน้ำดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ	๔.๕๘	๐.๖๑	มากที่สุด
๔.	การแปรรูปกะป็นเป็นกบยัดไส้สมุนไพร	๔.๔๗	๐.๗๐	มาก
๕.	การแปรรูปปลาตุ๋กให้เป็นน้ำพริกปลาตุ๋กย่าง	๔.๖๓	๐.๖๐	มากที่สุด
๖.	การแปรรูปฟักทอง กลัวย เป็นของหวาน	๔.๕๓	๐.๗๐	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		๔.๕๐	๐.๗๑	มาก

ตารางที่ ๑๔ ผลการประเมินการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยคณะกรรมการสถานศึกษา

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความสำเร็จ		แปลความ
		$\bar{X}$	S.D	
๑.	การแปรรูปเห็ดนางฟ้าเป็นน้ำพริกเห็ดนางฟ้า	๔.๔๗	๐.๖๔	มาก
๒.	การแปรรูปเห็ดนางฟ้าให้เป็นแหนมเห็ด	๔.๔๐	๐.๗๔	มาก
๓.	การแปรรูปพืชสมุนไพรเป็นน้ำดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ	๔.๖๗	๐.๔๙	มากที่สุด
๔.	การแปรรูปกะป็นเป็นกบยัดไส้สมุนไพร	๔.๔๐	๐.๗๔	มาก
๕.	การแปรรูปปลาตุ๋กให้เป็นน้ำพริกปลาตุ๋กย่าง	๔.๕๓	๐.๖๔	มากที่สุด
๖.	การแปรรูปฟักทอง กลัวย เป็นของหวาน	๔.๖๐	๐.๖๓	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		๔.๕๑	๐.๖๕	มากที่สุด

ตารางที่ ๑๕ ผลการประเมินการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้ปกครองนักเรียน

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความสำเร็จ		แปลความ
		$\bar{X}$	S.D	
๑.	การแปรรูปเห็ดนางฟ้าเป็นน้ำพริกเห็ดนางฟ้า	๔.๒๔	๐.๓๔	มาก
๒.	การแปรรูปเห็ดนางฟ้าให้เป็นแหนมเห็ด	๔.๓๖	๐.๒๕	มาก
๓.	การแปรรูปพืชสมุนไพรเป็นน้ำดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ	๔.๕๘	๐.๖๓	มากที่สุด
๔.	การแปรรูปกะป็นเป็นกบยัดไส้สมุนไพร	๔.๓๙	๐.๖๑	มาก
๕.	การแปรรูปปลาตุ๋กให้เป็นน้ำพริกปลาตุ๋กย่าง	๔.๖๗	๐.๔๕	มากที่สุด
๖.	การแปรรูปฟักทอง กลัวย เป็นของหวาน	๔.๖๕	๐.๕๗	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		๔.๔๘	๐.๔๘	มาก

ตารางที่ ๑๖ ผลการประเมินการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยนักเรียน

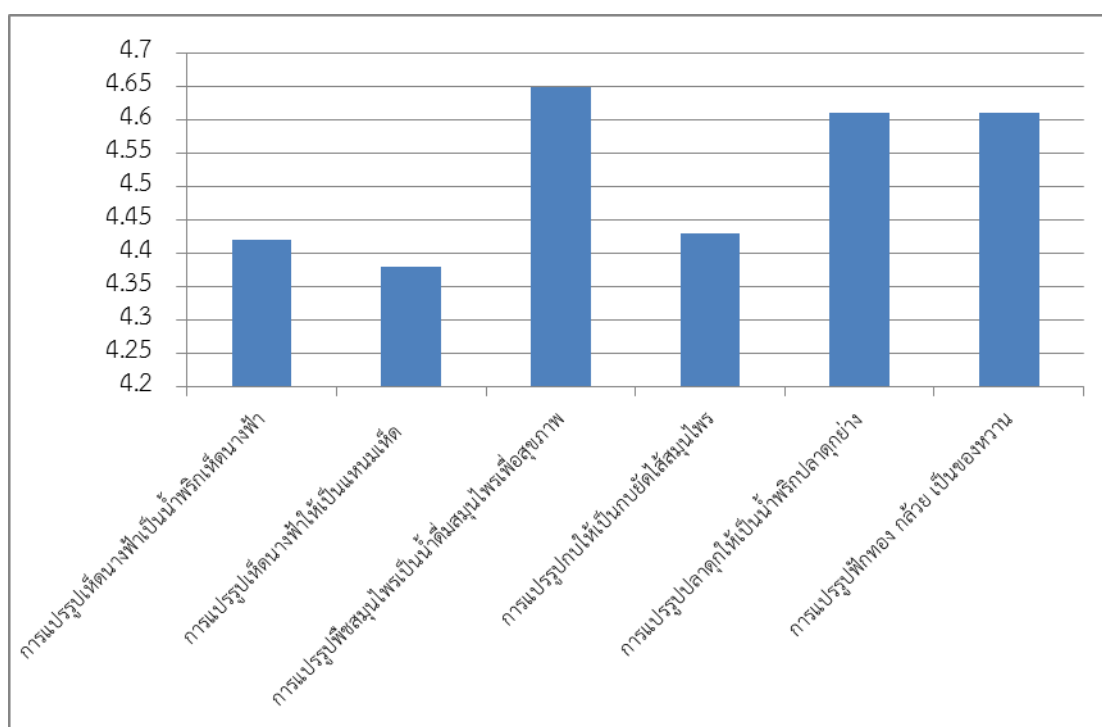
ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความสำเร็จ		แปลความ
		$\bar{X}$	S.D	
๑.	การแปรรูปเห็ดนางฟ้าเป็นน้ำพริกเห็ดนางฟ้า	๔.๕๐	๐.๓๔	มาก
๒.	การแปรรูปเห็ดนางฟ้าให้เป็นแหนมเห็ด	๔.๔๓	๐.๒๕	มาก
๓.	การแปรรูปพืชสมุนไพรเป็นน้ำดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ	๔.๗๕	๐.๖๓	มากที่สุด
๔.	การแปรรูปกล้วยเป็นกบยัดไส้สมุนไพร	๔.๔๗	๐.๖๑	มาก
๕.	การแปรรูปปลาตากให้เป็นน้ำพริกปลาตากย่าง	๔.๖๑	๐.๔๕	มากที่สุด
๖.	การแปรรูปฟักทอง กลัวย เป็นของหวาน	๔.๖๕	๐.๕๗	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		๔.๕๗	๐.๔๘	มากที่สุด

ตารางที่ ๑๗ สรุปผลการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อ	รายการประเมิน	ครู	กรรมการสถานศึกษา	ผู้ปกครอง	นักเรียน	รวมเฉลี่ย
		$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$
๑.	การแปรรูปเห็ดนางฟ้าเป็นน้ำพริกเห็ดนางฟ้า	๔.๔๗	๔.๔๗	๔.๒๔	๔.๕๐	๔.๔๒
๒.	การแปรรูปเห็ดนางฟ้าให้เป็นแหนมเห็ด	๔.๓๒	๔.๔๐	๔.๓๖	๔.๔๓	๔.๓๘
๓.	การแปรรูปพืชสมุนไพรเป็นน้ำดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ	๔.๕๘	๔.๖๗	๔.๕๘	๔.๗๕	๔.๖๕
๔.	การแปรรูปกล้วยเป็นกบยัดไส้สมุนไพร	๔.๔๗	๔.๔๐	๔.๓๙	๔.๔๗	๔.๔๓
๕.	การแปรรูปปลาตากให้เป็นน้ำพริกปลาตากย่าง	๔.๖๓	๔.๕๓	๔.๖๗	๔.๖๑	๔.๖๑
๖.	การแปรรูปฟักทอง กลัวย เป็นของหวาน	๔.๕๓	๔.๖๐	๔.๖๕	๔.๖๕	๔.๖๑
รวมเฉลี่ย		๔.๕๐	๔.๕๑	๔.๔๘	๔.๕๗	๔.๕๒

สรุปผลการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแผนภาพ ดังภาพที่ ๖ ต่อไปนี้

สรุปผลการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

ภาพที่ ๙ สรุปผลการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง